



GJALDSTOVAN | TÓRSHAVN, 20. APRÍL 2018

ÁRSFUNDUR HJÁ LANDSNETI 2018

BIRGIR AV STEINUM, DEILDARSTJÓRI

GJALDSTOVAN

SÍÐANI SEINASTA FUND

- NÝGGJAR VEITARASÁTTMÁLAR
- SÁTTMÁLARNIR VIÐ STOVNARNAR ENDURSKOÐAÐIR
- LISENS AVTALURNAR VIÐ MICROSOFT ENDURNÝGGJAÐAR
- PRÍSLÆKKINGIN Í 2017

GJALDSTOVAN

Nýggjar veitarasáttmálar - Vit hava gjørt nýggjar sáttmálar við okkara høvuðsveitarar síðani seinasta fund. Tilgongdin var tann, at vit høvdu fyrst eitt undangóðkenningarumfar har Elektron og Formula vórðu undangóðkend. Vit gjørdu ein veitingarskrá, við veitingum, sum vit ynsktu at fáa tilboð uppá. Tað endaði við, at býtið millum veitararnar bleiv tað sama sum áðrenn. Vit fóru í samráðingar við veitararnar og samráddu okkum til ein lækking, sum svaraði til uml. 10% fyri undirstøðukervið og eini 5% fyri fakservararnar. Vit gjørdu eina benchmarking av teimum innkomnu tilboðunum og endaligu prísunum fyri slíkar tænastr, og eydnaðist veitarunum at koma einum einum kostnaði, sum lá undir indeksið, og tað mettu vit sum eitt gott úrslit. Vit høvdu eisini formannin fyri brúkararáðið við á síðulinjuni at sparra við.

Sáttmálarnir við stovnarnar endurskoðaðir - Vit hava síðani í heyst saman við brúkararáðnum arbeitt við at endurskoða avtalurnar stovnarnar, og tað arbeiðið varð liðugt fyri páskir. Høvuðsavtalan er gjørd einklari, og høvuðsmunurin á gomlu og nýggju avtaluni er, at lýsing av tænastrunum er tikið úr høvuðsavtaluni og liggur nú í fylgiskjalinum, sum lýsir tænastrnar. Hetta ger, at vit kunnu gera broytingar í tænastrum, uttan at tað er neyðugt gera broytingar í høvuðsavtaluni, tí tá er neyðugt at undirskriva nýggjan sáttmála. Ískoytisavtalan til tráðleyst net fellur burtur og er í staðin lýst sum ein tænastr í Fylgiskjal I. SharePoint og Skype for Business eru nú eisini í Fylgiskjali I. Hugskotið er, at stovnarnir so velja tær tænastrnar, sum teir hava tørv á, og gjalda har eftir.

Næsta stig er at fara runt til stovnarnar at fáa nýggja sáttmálan undirskrivaðan.

Lisensavtalurnar við Microsoft endurnýggjaðar - í 2016 og eru galdandi fram til apríl 2019. Hetta arbeiðið var rættiliga drúgt, tí tað eru so nógvir mátar at seta lisensirnar saman uppá, og tað er týðningarmikið, at man tekur tær røttu avgerðirnar, tí avtalurnar eru galdandi í trý ár. Vit høvdu longu tá, eitt hugskot um ein lættan brúkara, sum eg skal kom inn á seinni, sum vit máttu taka hædd fyri, tí frammanundan høvdu øll meira og minni eins lisensir og skipanin við MS var stirvin. Vit ynsktu at gera okkara lisens modell meira smidligt soleiðis, at vit kundu bjóða stovnum, sum koma inn í Landsnet, leigulisensir, so ikki er neyðugt at keypa lisensir, og harvið gera byrjanarkostnaðin fyri at koma í Landsnet ov høgan og harvið til eina forðing.

Kostnaðurin fyri lisensir hækkar um allan heimin og eisini fyri okkum.

Príslækkingin í 2017 - Í 2016 endurrindaðu við stovnunum 1 mió. Í 2017 lækkaðu vit prísinn við 10%, umframt at vit endurrindaðu stovnunum 1,2 mió. Hetta bar til, tí at Landsnet hevði so nógvar brúkarar, at vit byrjaðu at fáa stórrakstrarfyrirminir, og tær nýggju veitaraavtalurnar gjørdu sítt til hetta. Vit konsolideraðu eisini talið av infrastrukturservarum munandi, og harvið minkaðu útreiðslurnar.



Prísmodell - Prísmodellið varð eisini broytt í 2017. Ein hævudstáttur, síðani Gjaldstovan yvirtók Landsnet, hefur verið, at gjaldið, sum stovnarnir gjalda, er so rættvíst sum gjørligt, soleiðis at gjald og nýtsla fylgjast so nógv sum til ber. Sjálvur haldi eg, at hetta eydnaðist væl, og at vit næstan eru komin har til, at gjald og nýtsla fylgjast fullkomiliga. Hetta skapar eisini eitt nógv størri gjøgnumskygni.

Innliman - Tað hava ikki verið so nógv innlimanir síðani seinast, og er hetta ikki eitt fokusøki longur. Vit gjørdur eitt stórt átak at fáa stovnar inn í Landsnet í 2013-2014. Hóast tað eru Løgtingið og Rásin innlimaði.

Komandi innlimanir - Tvær innlimanir á veg, nýggja Familjufyrstingin og Umsorganarheimið Gloria.

Billing skipanin - hefur fingið nøkur facelift. Í billing skipanini síggja tit øll viðurskifti, sum eru grundarlag fyri mánaðargjaldinum. Tit síggja nú hvussu nógv data og hvussu nógv serverar stovnurin hefur. Tit síggja tal av brúkarum, teldum og nær brúkararnir hava innritað seinast, og nær ein telda seinast var tendrað. Hetta er nýtt, og ger tað einfalt at fylgja við, um ein brúkari ella ein telda skulu strikast, sum eisini er ein hornasteinur í fyribygjandi trygdararbeiði, so at starvsfólk, sum eru farin úr starvi, ikki hava atgongd.

Skeið - Vit hava síðani 2016, í samstarvi við Synergi, skipað fyri skeiðum í Excel,

Outlook, PowerPoint, Skype for Business og Word, har higar til knapt 200 hava luttikið á skeiðunum.



Grannskoðan - Á hvørjum ári gera vit eina grannskoðan av Landsneti og undirveitarum, sum er óheft av Gjaldstovuni. Hetta er ein sera týðandi partur av okkara trygdararbeiði, verður tikið sera álvarsamt og er við til at skapa álit á Landsnet umframt, at tað eisini er ein trygdar- og góðskustempling av Landsneti. Vit hava í løtuni eingi høg tilmæli hangandi. Í grannskoðanini fyri 2017 hava vit fingið eitt nýtt miðal tilmæli, sum viðvíkur háttin, vit kunna leiðsluna í samband við váðametingar, har grannskoðanin sigur, at vit eiga at innføra eitt executive summary í váðametingarnar, har vit draga 5 teir størstu vandarnir fram. So tað er framúr.

Bitlocker - Fyri at verja dátur á farteldum, sum verða stolnar, ella á aðrar mátar blíva burtur, verða diskarnir á øllum nýggjum teldum bronglaðir við Bitlocker - hetta er eisini eitt vanligt grannskoðaratilmæli. Sum sagt, so er hetta einans galdandi fyri nýggjar teldur, men hvat við teimum teldunum, sum eru úti í skipanini, kunnu tit spyrja. Har ímynda vit okkum, at stovnarnir umbiðja at fáa teldurnar bronglaðar, og so gera vit eina kanning av teldunum, so vit tryggja okkum, at teldurnar lúka minstukrøvini. Tað er nevnliga so, at teldan helst skal hava Windows 10, og eisini er neyðugt við einum TPM chippi. Tá tað er gjørt, verður ein virkisætlan gjørd.

Ransomware - Í 2017 vóru fleiri stór Ransomware álop í londunum rundan um okkum, tit minnst helst at Mærsk varð hart rakt, tað kostaði teimum tvær

milliardir kr. Vit gjördu eina meting av váðanum og hildu, at avleiðingin hevði verið so stór fyri Landsnet, um vit høvdu verið rakt av einum líknandi álopi, at vit valdu at gera íløgu í eina serliga ransomware verju til serverar og teldur. Í november 2015 vórðu vit rakt av einum ransomware álopið, har eitt zeroday ransomware slapp ígjøgnum táverandi verjuna. Tá bleiv ein stór mongd av dátum bronplað hjá einum stovni, men alt bleiv endurskapt frá backup. Síðani vit hava fingið nýggju verjuna, er einki ransomware álop sloppið í gjøgnum. Tað er aloftast við fysking, at Ransomware fær fótin fyri seg, har búrkropparnir royna at lumpa brúkararnar til at trýsta á leinki, sum leggja óndsinnaðu forritini inn á teldurnar.

Fysking - Fysking hevur eisini aðrar vandar, tí búrkropparnir royna eisini at fyska eftir innritanar-, kort- og kontuupplýsingum til bankan o.s.fr. Ein stovnur á Landsneti gjørði herfyri eina roynd við einum fysking álopi. Royndin gekk út uppá at vita um starvsfólkini bitu á. Ein teldupostur varð sendur til starvsfólkini á stovninum, sum sá út til at koma frá KT Landsins har biðið var um at innrita á eina heimasíðu, sum líktist akkurat web mail skipanini hjá Landsneti. Uml. helmingurin av starvsfólkunum bitu á og tann góði teldusníkurin hevði tá bæði brúkaranavn og loyniorð hjá teimum, sum bitu á – tit kunnu ímynda tykkum hvat hann hevði kunna brúkt tað til. Tí er tað at tilvitskan hjá brúkarunum um vandarnar við KT, er ofta besta verjan móti fysking til líknandi álopum.



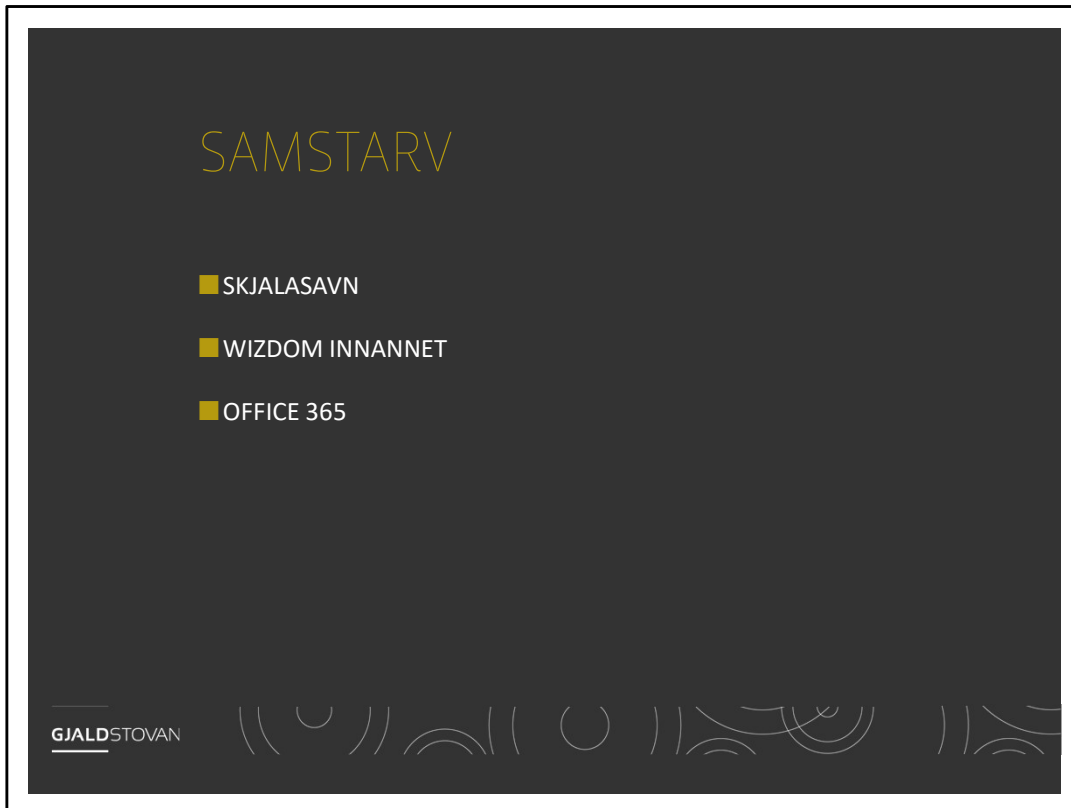
Sjálvgreiðsla til loyniorð - Árliga fáa vit yvir 2.000 umbønir, sum snúgva seg um gloymd loyniorð ella læstar brúkarar. Tað er ójavn hvussu langa tíð umbønirnar taka at loysa, men tað liggur millum 2 min. og heilt uppí 40+ min. Í 2016 byrjaðu vit at senda áminningar við telduposti um at loyniorð skuldu broytast. Vit sóu vit beinanvegin at vit fingur færri umbønir, og at hetta hjálpti ein heilan deil fyri at fáa brúkararnar at skifta loyniorðið áðrenn tað gekk út. Tó er langt eftir á mál og fyri at minka um tíðarnýtsluna, sum vit skulu brúka, seta vit nú eina skipan í verk, sum loyvir brúkarinum sjálvum at læsa brúkaran upp, uttan at tað er neyðugt at seta í samband við KT Skivuna. Hetta gevur eisini eina betri tænastu tí at brúkarin sjálvur kann loysa trupulleikan, eisini uttanfyri arbeiðstíð. Ormar kemur at vísa skipanina um eina løtu.

Trygdararbeiðið er raðfest hægri - Trygdararbeiðið hevur altíð verið høgt raðfest í Landsneti, men uppgáurnar verða fleiri og fleiri. Tí er ein trygdarráðgevi settur á Gjaldstovuni og tað hevur gjørt, at vit hava kunnað loyst trygdaruppgávuna enn betri við t.d. at gera fleiri skoðanir í samband við trygdarpakkan og við at gera fleiri innaneftirlit.

Uppstiganir - Tað verða javnan gjørdar uppstiganir og m.a. SharePoint er uppstigað fyri stuttum. Ætlanin er at uppstiga AD, Exchange og aðrar smærri skipanir í ár. Vit raðfesta uppstiganir høgt fyri at fáa ágóðarnar av tí nýggju tøkni, sum nýggju útgáurnar geva, bæði viðvíkjandi trygd og nýggjum funkum.

Tað vísir seg at gerast truplari at uppstiga, longur bíða verður, og tað kann gerast trupult at finna førleikar at reka gamlar skipanir, og ringast av øllum er, at tað koma ikki fleiri trygdarrættingar til tær gomlu skipanirnar, sjálvt um teldusníkar finna hol í skipanunum.

Í januar 2020 ganga Windows Server 2008 og Windows 7 út, og tá koma ikki fleiri trygdarrættingar. Talan er um fleiri 100 teldur og serverar, sum skulu uppstigast. Office 2007 gekk út í november 2017.



Felags journal - Vit hava tað, sum vit kalla felags 360 installatióin á Landsneti, har stovnarnir deila infrastrukturn til journalpallin, sum er Public 360. Hetta er í dag eitt óformligt samstarv. Tað hevur í langa tíð veri ynski um, bæði frá brúkararáðnum og frá stovnunum, at KT Landsins tók á seg ein størri leiklut á journaløkinum. Vit hildu ikki, at vit vóru tey røttu at taka tann bóltin, tí at vit høvdu ongar royndir við journal hvørki í KTL ella á Gjaldstovuni. Í fjør tóku vit tó ábyrgdina á okkum og settu ein ábyrgdara til økið.

Vit gjørdur okkum nakrar tankar um hvørjar uppgávur lógu fyr framman, og raðfestu tær. Tað fyrsta vit mettu hava týdning var at gera eina rakstraravtalu við Formula, so vit fáa tryggjar karmar um tað, sum er í felags installatióinini. Eitt, sum vit eisini raðfestu høgt, var at seta ein brúkarabólk á stovn. Fyrsti fundurin var 5. apríl og var væl vitjaður.

Tað skal eisini gerast ein ískoytissáttmáli millum KTL og stovnarnar um rakstur av journalskipanini.

Vit hava arbeitt saman við TAKS um rakstraravtaluna við Formula, tí krøvini eru í stóran mun tey somu. Avtalan við Formula er um at vera liðug, men enn eru allar súðir ikki syftar. Ískoytissáttmálin við stovnarnar er ikki komin so langt, men hann er heldur ikki so umfatandi, tí talan er um ein ískoytissáttmála til Landsnet rakstraravtaluna, sum frammanundan umfatar tey flestu av teimum grundleggjandi krøvunum.

Wizdom innannet - Vit hava eisini leingi tosað um at bjóða stovnunum eitt innannet, og tað kunnu vit nú. Skipanin er farin í framleiðslu, og vit hava í løtuni ein stovn á loysnini. Gjaldstovan er júst byrja tilgongdina at uppseta innannetið til sín. Vit ímynda okkum, at vit fara at bjóða tveir pakkar. Ein lítlan pakka, har KTL frammanundan hevur tikið flestu avgerðirnar, við tí fyrri eyga at minka um byrjanarkostnaðin,. Og ein stóran pakka har allir móguleikar eru opnir. Eg hevði ætlað at víst tykkum innannetið hjá Gjaldstovuni, men arbeiðið er tíverri ikki komið serliga langt. Annars hava fleiri stovnar víst áhuga, og so skjótt arbeiðið er komið eitt sindur longur, seta vit okkum fyrst í samband við teir stovnarnar.

Office 365 - Vit fáa javnan fyrispurningar um Office 365. Tað er vanliga tí, at onkur hevur verið til ein fyrilestur um OneNote, ella sæð onkra av lýsingarherferðunum hjá MS um móguleikarnir við Office 365, ella tí tey longu brúka Office 365 í øðrum samanhøgum. Og tað er einki at taka feil av, at tað eru nøkur ómetaliga sterk amboð í Office 365, serliga tá hugsað verður um samstarv við t.d. Teams, Onedrive og OneNote, sum gera tað lætt at samstarva og deila skjøl við aðrar stovnar og veitarar bæði innanfyri og uttanfyri Landsnet. Vit síggja stórar móguleikar í hesum amboðunum, og vilja vit gjarna loyva teimum. Eg eri eisini vísur í, at loyva vit ikki hesum amboðnum so fara brúkarar hvør í sínum lagi at brúka skipanirnar, og so liggja dátur hjá stovninum bráðliga uttanfyri stovnin t.d. í teirra privata OneDrive. Tí er tað av stórum týðningi, at stovnarnir hava leiðreglur á økinum. Vil mæla stovnunum til at fylgja brúkaraleiðreglunum, sum vit hava gjørt. Vit hava gjørt eina váðameting av samstarvspartinum í Office 365, og ein av niðurstøðunum er, at vit meta ikki, at vit eiga at leggja persónsdátur ella kritiskar dátur í Office 365, sum er. Orsøkin er serliga tann, at vit eiga at fara varliga fram, og vit hava eisini spurt okkum fyr hjá Statens IT, tey hava eisini valt eina varliga cloud tilgongd. Office 365 er ein eyka lisensur, sum stovnarnir mugu keypa. Bjarni fer at vísa Teams tá eg eri liðugur.

ÆTLANIR FYRI FRAMMAN

- INNRIÐAN OG LOYNIORÐ
- FRAMTÍÐAR STRATEGI FYRI LANDSNET
- LÆTTIR BRÚKARAR
- TRYGGARI ACTIVE DIRECTORY UPPSETING
- PRÍSIR OG FERÐ Á NETI

GJALDSTOVAN

Innrítan og loyniorð - Er tað skjótt komið at enda við loyniorðum? Í hvørt fall so sum vit kenna tey. M.a. eru nýggjastu tilmælini ikki at skifta loyniorð, uttan tað er neyðugt. Windows Hello for Business er tøkni, sum brúkar fingramerki, andlit og onnur biometrisk eyðkenni til at innrita við, og kemur ístaðin fyri loyniorð. Ætlanin er at kanna nærri, um hendan nýggja tøkni er brúkilig.

Strategi - Seinni í ár hava vit ætlanir um at leggja eina framtíðar strategi fyri Landsnet, har vit seta okkum nøkur ítøkilig mál komandi árin. Tað kann vera, í mun til hvørjar tænastrur vit skulu veita, hvønn leiklut fær Talgildu Føroyar fyri Landsnet, tað kann vera serlig mál fyri KT trygd o.s.fr.. Hetta verður gjørt saman við m.a. brúkararáðnum, sum er tykkara rødd í málinum.

Lættir brúkarar - Serliga eldraðkið og Almannaverkið hava nógv starvsfólk, ið fyri tað mesta fáast við røkt, har ein telda ikki er teirra høvuðsamboð, men tey skulu kanska bert skráseta ymiskt um búfólkini. Tað sama er galdandi fyri Landsverk, sum hevur fólk úti um alt landið, maskinførarar og vegarbeiðarar. Brúkaraprísurin hevur gjørt, at hesir stovnar hava frávalt at lata hesi starvsfólkini vera part av Landsneti. Hetta ger, at hesir brúkarar ikki brúka KT í sínum gerandisdegi, og fáa ikki teir ágóðar, sum KT gevur, og at tað er torført hjá stovninum at samskifta við starvsfólkini talgilt.

Tí hava vit gjørt ein lættan brúkara, sum hevur atgongd til teldupost, SharePoint og útvaldar Office 365 tænastrur. Fyri at halda kostnaðin niðri, hevur brúkarin ikki

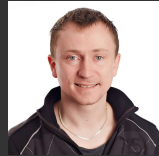
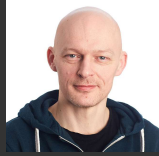
ein fullan Office pakka, atgongd til terminalservara ella fíluservara. Hetta er um at vera klárt. Jastrid kemur at vísa eina skipan, sum er ment til eldraðkið, har bert er neyðugt við einum løttum brúkara.

Tryggari AD uppseting - Hetta arbeiðið er í gongd. AD er tann skipanin, har LN nummarið býr, og sum ger, at tit kunnu innrita, og tað er eisini sentralt í stýring av atgongdum. Fleiri og fleiri skipanir eru knýttar uppí AD seinastu árinum, og tað ger, at blast radius er vorðið størri við árunum.

Vit tosa um at herða skipanina enn meir, men avbjóðingin er, hvussu verja vit skipanina samstundis, sum allir brúkarar og teldur skulu sleppa til skipanina fyri at innrita.

Netprísir og netferðir - Gott og støðugt net er ein fortreyt fyri Landsnet. Og vit seta veitarunum krøv og tryggja, at teir veita góðsku og at kostnaðarstøðið verður hildið. Vit arbeiða í lýtuni við at sleppa at keypa net beinleiðis frá FT Net, sum er heilsølan hjá Føroya Tele, og soleiðis fáa ein lægri prís.

STARVSFÓLKINI



GJALDSTOVAN



WWW.
GJALDSTOVAN.
FO



KVIGGJARTÚN 1, ARGIR
POSTBOKS 2009
110 TÓRSHAVN
FØROYAR

TEL (+298) 352 400
FAX (+298) 352 401
GJALDSTOVAN@GJALDSTOVAN.FO

GJALDSTOVAN
